

Det, der bestaar

Peters andet Brev.

Kap. 1, 1—7. Simon Peter, Jesu Kristi Tjener og Apostel, til dem, der have faaet samme dyrebare Tro som vi ved vor Guds og Frelseres Jesu Kristi Retfærdighed:

Naade og Fred vorder eder mangfoldig til Del i Erkendelse af Gud og vor Herre Jesus.

Saa som hans guddommelige Magt har skænket os alt, hvad der hører til Liv og Gudsfugtighed ved Erkendelsen af ham som kaldte os ved sin Herlighed og Kraft, hvorved han har skænket os de største og dyrebare Forjættelser, for at I ved disse skulle faa Del i guddommelig Natur, naar I undfly Jorderdvelsen i Verden, som har sin Grund i Begær, saa anvender just derfor al Hlid paa i eders Tro at udvise Dyd o. i. v.

Men han lader det ikke blive ved at nævne Dyd. Han lægger til „og i Dyden Kundskab og i Kundskabens Afholdenhed og i Afholdenheden Udholdenhed og i Udholdenheden Gudsfrugt og i Gudsfrugten Broderkærlighed og i Broderkærligheden Kærlighed.“

Bisfelig et Ord, der er praktisk Brug for endnu den Dag i Dag. I Dyden Kundskab — Dyden har vel Betydning i og for sig, men med Kundskab vil den have dobbelt Betydning. Hvisken anbefaling for Kundskab, hvad Peter her siger.

I Kundskaben Afholdenhed — hvad mener Apostelen? Afholdenhed kan der jo tales om i mere end een Retning. Maafe der dog blandt Lærerne var Tilbøjelighed til overdreven Nydelse af stærke Drikke.

Men Ordets Grundbetydning er at tjøle sine egne Nysker eller Nyter.

I Afholdenheden Udholdenhed — overfattet ogsaa Laalmodighed, alt saa at holde ud, enten det saa gælder Tørling af ens egne Nyter eller at holde ud i taale Modgang og Lidelse.

I Udholdenheden Gudsfrugt — altfaa af Bragt for Gud eller Gudselighed fordi vi skulder Hensynet til Gud og hans Villie at holde ud under Livets Kaar, som Gud mager dem.

I Gudsfrugten Broderkærlighed — jo, det stammer godt, men man ser jo, at Mennesker kan bilde sig selv og andre ind, at de er saa gudfrægtige, at de derover glemmer Hensynet til Brodre eller Søstre. Da er der noget i Vejen med Gudsfrugten.

I Broderkærligheden Kærlighed — det minder om den ægte Kærlighed, der ser Broderen først, men ikke standser der; den naar ud selv til Fjender.

Derfor du altfaa vil lægge Hlid paa i Tro at udvise Dyd, saa har du her en god Forfættelse for virkelig at vise Dyd, sand Dyd, ja du har her en dejlig Række af Dyder, som fløder af sand, levende Tro.

Dg naar Ap. onsker, at saadan Naade og Fred maa vorder Lærerne „mangfoldig til Del i Erkendelse af Gud og vor Herre Jesus.“ Ordet, der her er oversat paa Dansk med „Naade“, er det samme, som Luk. 2, 32 er oversat med „Andet“ i den nye Overfættelse, saa det stikker er Guds Andet eller Velbehag, Apostelen onsker sine Lærere sammen med Guds Fred.

Dg naar Ap. onsker, at saadan Naade og Fred maa vorder Lærerne „mangfoldig til Del i Erkendelse af Gud og vor Herre Jesus.“ Ordet, der her er oversat paa Dansk med „Naade“, er det samme, som Luk. 2, 32 er oversat med „Andet“ i den nye Overfættelse, saa det stikker er Guds Andet eller Velbehag, Apostelen onsker sine Lærere sammen med Guds Fred.

Saa lægger han til: „hvorefter han har skænket os de største og dyrebare Forjættelser.“ Forjættelsen er Røster om Gøder, som de troende har i Vente herefter. Det er jo særlig noget, som troende Mennesker har fremfor vantro Mennesker.

Dg til Forjættelserne knytter han saa naturligt: „for at I ved disse skulle faa Del i den guddommelige Natur, naar I undfly Jorderdvel-

sen i Verden, som har sin Grund i Begær. Gode Peter dog viser sig som en Mand med et praktisk Verdensblik. Hvor megen Jorderdvelse stammer der ikke fra Begær.

Forst nu kommer saa, hvad han indledte med Ordet „saasom“ Vers 3: „saa anvender just derfor al Hlid paa i eders Tro at udvise Dyd“ o. i. v.

Rantten er den: Saa som Gud har skænket os alt det, der er peget paa i Forfættelsen, saa anvender just derfor — fordi Gud saa rigelig har givet Forudsætningerne for, at det kan ske — al Hlid paa i eders Tro at udvise Dyd.

Apostelen er ikke ensidig; han stiller ikke Tro og Dyd ad. Hvor tilbøjelige troende Mennesker dog har vist sig til enten at hævde Troen og glemme Dyden, eller lægge stærk Vind paa Dyden, løsrevet fra Troen.

Dg hvilken af de to Ensiddigheder man følger, saa farer man vild. Tro uden Dyd fører ikke til det Herlighedsmaal, som Apostelen veger paa for sine Lærere, men Dyd uden Tro gør det lige saa lidt.

Kristus er ikke blot Dødsmyndig men heller ikke blot Genstand for Tro.

Hvor træffende derfor, at Apostelen siger: Anvend Hlid paa i eders Tro at udvise Dyd. Troen er Dydens Moder, og den Tro, der ikke afføder Dyd, er ikke ægte.

Men han lader det ikke blive ved at nævne Dyd. Han lægger til „og i Dyden Kundskab og i Kundskabens Afholdenhed og i Afholdenheden Udholdenhed og i Udholdenheden Gudsfrugt og i Gudsfrugten Broderkærlighed og i Broderkærligheden Kærlighed.“

Bisfelig et Ord, der er praktisk Brug for endnu den Dag i Dag. I Dyden Kundskab — Dyden har vel Betydning i og for sig, men med Kundskab vil den have dobbelt Betydning. Hvisken anbefaling for Kundskab, hvad Peter her siger.

I Kundskaben Afholdenhed — hvad mener Apostelen? Afholdenhed kan der jo tales om i mere end een Retning. Maafe der dog blandt Lærerne var Tilbøjelighed til overdreven Nydelse af stærke Drikke.

Men Ordets Grundbetydning er at tjøle sine egne Nysker eller Nyter.

I Afholdenheden Udholdenhed — overfattet ogsaa Laalmodighed, alt saa at holde ud, enten det saa gælder Tørling af ens egne Nyter eller at holde ud i taale Modgang og Lidelse.

I Udholdenheden Gudsfrugt — altfaa af Bragt for Gud eller Gudselighed fordi vi skulder Hensynet til Gud og hans Villie at holde ud under Livets Kaar, som Gud mager dem.

I Gudsfrugten Broderkærlighed — jo, det stammer godt, men man ser jo, at Mennesker kan bilde sig selv og andre ind, at de er saa gudfrægtige, at de derover glemmer Hensynet til Brodre eller Søstre. Da er der noget i Vejen med Gudsfrugten.

I Broderkærligheden Kærlighed — det minder om den ægte Kærlighed, der ser Broderen først, men ikke standser der; den naar ud selv til Fjender.

Derfor du altfaa vil lægge Hlid paa i Tro at udvise Dyd, saa har du her en god Forfættelse for virkelig at vise Dyd, sand Dyd, ja du har her en dejlig Række af Dyder, som fløder af sand, levende Tro.

Dg naar Ap. onsker, at saadan Naade og Fred maa vorder Lærerne „mangfoldig til Del i Erkendelse af Gud og vor Herre Jesus.“ Ordet, der her er oversat paa Dansk med „Naade“, er det samme, som Luk. 2, 32 er oversat med „Andet“ i den nye Overfættelse, saa det stikker er Guds Andet eller Velbehag, Apostelen onsker sine Lærere sammen med Guds Fred.

Dg naar Ap. onsker, at saadan Naade og Fred maa vorder Lærerne „mangfoldig til Del i Erkendelse af Gud og vor Herre Jesus.“ Ordet, der her er oversat paa Dansk med „Naade“, er det samme, som Luk. 2, 32 er oversat med „Andet“ i den nye Overfættelse, saa det stikker er Guds Andet eller Velbehag, Apostelen onsker sine Lærere sammen med Guds Fred.

Saa lægger han til: „hvorefter han har skænket os de største og dyrebare Forjættelser.“ Forjættelsen er Røster om Gøder, som de troende har i Vente herefter. Det er jo særlig noget, som troende Mennesker har fremfor vantro Mennesker.

Dg til Forjættelserne knytter han saa naturligt: „for at I ved disse skulle faa Del i den guddommelige Natur, naar I undfly Jorderdvel-

sen i Verden, som har sin Grund i Begær. Gode Peter dog viser sig som en Mand med et praktisk Verdensblik. Hvor megen Jorderdvelse stammer der ikke fra Begær.

Forst nu kommer saa, hvad han indledte med Ordet „saasom“ Vers 3: „saa anvender just derfor al Hlid paa i eders Tro at udvise Dyd“ o. i. v.

Rantten er den: Saa som Gud har skænket os alt det, der er peget paa i Forfættelsen, saa anvender just derfor — fordi Gud saa rigelig har givet Forudsætningerne for, at det kan ske — al Hlid paa i eders Tro at udvise Dyd.

saaledes, at en saadan Ombytning i den fra Kirken og Jøderne modtagne Skriftsamling vil han ikke tillade sig. Merklares fremlyser dog hans ejendommelige Stilling overfor Bibelen, naar man paa den ene Side erindrer, hvilket Kamparbejde, han har udført som dens Overfætter og utrættelige Fortolker for Røg og Værd, og paa den anden Side lytter til et Ord af ham, som er lidet kendt, men i høje Ste Grad karakteristisk for hele hans Bibelstandpunkt. Han siger: „Naar mine Modtændere gaar løs paa mig med Skrifter imod Kristus, saa gaar jeg løs paa dem med Kristus imod Skrifter.“

Altfaa: Samvittigheden bunden i Guds Ord og af det samme Guds Ord eller Evangeliet selv frigjort overfor den hellige Skrift til at bruge den med aandelig Skelneevne, det er det andet Hovedtræk i det lutheriske — kun det andet, men uadskilleligt fra det første. For Luther betød det, at han maatte blive Reformator trods hans sønlige Kærlighed og Vedhængningen ved Fædreens Kirke, ja ved Paven. Han maatte udrejnse, hvad der i Romerkirkens Lære og Ordninger stred imod eller forudsklede Evangeliet om Kristus efter Jesu eget og Apostlenes Vidnesbyrd, og i Lydighed bøjede sig for alt, hvad der i den hellige Skrift stod i nødvendig, umiskendelig Forbindelse med Ordet om Syndernes Forladelse i Kristus. Derfor kunde de nye Sakramenter med Ordinations sakramentet som det grundlæggende og Messesekretet og Selgener og Afslutning af Messen, medens Daaben og Nadveren efter Herrens egen Indsigelse maatte stilles i Forgrunden med en Kraft, hvori ingen overgaar Luther. Paa den anden Side kunde han holde sin Haand over saa meget af det gamle, som skæmmedes at have løstende Værd uden angiveligt at spørge, om det var paabudt eller udtrykkeligt tilføjet i Bibelen. Derfor maatte han gøre Ordet til Hovedsagen, Midtpunktet i Menighedens Gudsstjeneste, men nydanne den frit uden at indsnævre den i udelukkende bibeliske Former, i. e. s. med en ny Menighedsang ud af den kristelige Personligheds Følge i poetisk Frihed og Frihed, til Dels i Holsteiens Spor og ikke bunden alene til de davidske Salmer.

I dette andet Hovedtræk er allerede det tredje givet: Personlighedens Frihed, Guds Verdens Frihed i alt omfattende Betydning eller, som han selv kaldte det, „et kristenmenneskes Frihed“. Denne fremfillede han fra Begyndelsen af efter dens religiøse Side, Personlighedens Frihed i dybeste og høje Betydning, og for saa vidt ligger den allerede i det første Hovedtræk, Guds barnets Liv i Gud ved Syndernes Forladelse i Kristus. Men den rækker langt videre, ogsaa videre end til den ejendommeligt frie Stilling til den hellige Skrift taget Vundetheden i Guds Ord, som var det andet Hovedtræk. Frihedens spænder over hele Menneskelivet. Nu kan den menneskelige Personlighed udvise sig frit i Overensstemmelse med Staberens Ordning, efter sin individuelle Ejendommelighed og efter sit Livs Følelser. Det gudvelbehagelige Liv eller den kristelige Fuldkommenhed skal ikke søges i regelbundet Præsteli eller Munke- eller Konnелиv, men skal virkeliggøres i Menneskelivets Mangfoldighed, idet enhver paa sin Plads lever som Guds Barn efter Guds Ord. Det er dette, som man kalder kaldslivets Helligelse som en væsentlig Side af det lutheriske. Er den menneskelige Personlighed frigjort til det høje, Barneretten hos Gud uden Kirken, det er: det særlige Præstedømmets Mellemkomst som uundværlig, blivende Formidler mellem Gud og Mennesket, saa har Kirken ingen Ret til at erklære Livet i dens særlige Tjeneste for en højere Fuldkommenhed. Men den kristelige Fuldkommenhed ligger i at vise Trokab og glad Lydighed, enhver netop paa sin Plads, hvor han eller hun nu blev stillet ved Guds Følelser. Manden i sin ejendommelige Gerning, Susmoderen i sin travle Sysslen, Moderen i sin Omfarg for Barnets Legeme og Sjæl, Stuepigen og Køkkenpigen i deres Spørgsarbejde; enhver kan og skal

faaledes, at en saadan Ombytning i den fra Kirken og Jøderne modtagne Skriftsamling vil han ikke tillade sig. Merklares fremlyser dog hans ejendommelige Stilling overfor Bibelen, naar man paa den ene Side erindrer, hvilket Kamparbejde, han har udført som dens Overfætter og utrættelige Fortolker for Røg og Værd, og paa den anden Side lytter til et Ord af ham, som er lidet kendt, men i høje Ste Grad karakteristisk for hele hans Bibelstandpunkt. Han siger: „Naar mine Modtændere gaar løs paa mig med Skrifter imod Kristus, saa gaar jeg løs paa dem med Kristus imod Skrifter.“

Altfaa: Samvittigheden bunden i Guds Ord og af det samme Guds Ord eller Evangeliet selv frigjort overfor den hellige Skrift til at bruge den med aandelig Skelneevne, det er det andet Hovedtræk i det lutheriske — kun det andet, men uadskilleligt fra det første. For Luther betød det, at han maatte blive Reformator trods hans sønlige Kærlighed og Vedhængningen ved Fædreens Kirke, ja ved Paven. Han maatte udrejnse, hvad der i Romerkirkens Lære og Ordninger stred imod eller forudsklede Evangeliet om Kristus efter Jesu eget og Apostlenes Vidnesbyrd, og i Lydighed bøjede sig for alt, hvad der i den hellige Skrift stod i nødvendig, umiskendelig Forbindelse med Ordet om Syndernes Forladelse i Kristus. Derfor kunde de nye Sakramenter med Ordinations sakramentet som det grundlæggende og Messesekretet og Selgener og Afslutning af Messen, medens Daaben og Nadveren efter Herrens egen Indsigelse maatte stilles i Forgrunden med en Kraft, hvori ingen overgaar Luther. Paa den anden Side kunde han holde sin Haand over saa meget af det gamle, som skæmmedes at have løstende Værd uden angiveligt at spørge, om det var paabudt eller udtrykkeligt tilføjet i Bibelen. Derfor maatte han gøre Ordet til Hovedsagen, Midtpunktet i Menighedens Gudsstjeneste, men nydanne den frit uden at indsnævre den i udelukkende bibeliske Former, i. e. s. med en ny Menighedsang ud af den kristelige Personligheds Følge i poetisk Frihed og Frihed, til Dels i Holsteiens Spor og ikke bunden alene til de davidske Salmer.

I dette andet Hovedtræk er allerede det tredje givet: Personlighedens Frihed, Guds Verdens Frihed i alt omfattende Betydning eller, som han selv kaldte det, „et kristenmenneskes Frihed“. Denne fremfillede han fra Begyndelsen af efter dens religiøse Side, Personlighedens Frihed i dybeste og høje Betydning, og for saa vidt ligger den allerede i det første Hovedtræk, Guds barnets Liv i Gud ved Syndernes Forladelse i Kristus. Men den rækker langt videre, ogsaa videre end til den ejendommeligt frie Stilling til den hellige Skrift taget Vundetheden i Guds Ord, som var det andet Hovedtræk. Frihedens spænder over hele Menneskelivet. Nu kan den menneskelige Personlighed udvise sig frit i Overensstemmelse med Staberens Ordning, efter sin individuelle Ejendommelighed og efter sit Livs Følelser. Det gudvelbehagelige Liv eller den kristelige Fuldkommenhed skal ikke søges i regelbundet Præsteli eller Munke- eller Konnелиv, men skal virkeliggøres i Menneskelivets Mangfoldighed, idet enhver paa sin Plads lever som Guds Barn efter Guds Ord. Det er dette, som man kalder kaldslivets Helligelse som en væsentlig Side af det lutheriske. Er den menneskelige Personlighed frigjort til det høje, Barneretten hos Gud uden Kirken, det er: det særlige Præstedømmets Mellemkomst som uundværlig, blivende Formidler mellem Gud og Mennesket, saa har Kirken ingen Ret til at erklære Livet i dens særlige Tjeneste for en højere Fuldkommenhed. Men den kristelige Fuldkommenhed ligger i at vise Trokab og glad Lydighed, enhver netop paa sin Plads, hvor han eller hun nu blev stillet ved Guds Følelser. Manden i sin ejendommelige Gerning, Susmoderen i sin travle Sysslen, Moderen i sin Omfarg for Barnets Legeme og Sjæl, Stuepigen og Køkkenpigen i deres Spørgsarbejde; enhver kan og skal

faaledes, at en saadan Ombytning i den fra Kirken og Jøderne modtagne Skriftsamling vil han ikke tillade sig. Merklares fremlyser dog hans ejendommelige Stilling overfor Bibelen, naar man paa den ene Side erindrer, hvilket Kamparbejde, han har udført som dens Overfætter og utrættelige Fortolker for Røg og Værd, og paa den anden Side lytter til et Ord af ham, som er lidet kendt, men i høje Ste Grad karakteristisk for hele hans Bibelstandpunkt. Han siger: „Naar mine Modtændere gaar løs paa mig med Skrifter imod Kristus, saa gaar jeg løs paa dem med Kristus imod Skrifter.“

Altfaa: Samvittigheden bunden i Guds Ord og af det samme Guds Ord eller Evangeliet selv frigjort overfor den hellige Skrift til at bruge den med aandelig Skelneevne, det er det andet Hovedtræk i det lutheriske — kun det andet, men uadskilleligt fra det første. For Luther betød det, at han maatte blive Reformator trods hans sønlige Kærlighed og Vedhængningen ved Fædreens Kirke, ja ved Paven. Han maatte udrejnse, hvad der i Romerkirkens Lære og Ordninger stred imod eller forudsklede Evangeliet om Kristus efter Jesu eget og Apostlenes Vidnesbyrd, og i Lydighed bøjede sig for alt, hvad der i den hellige Skrift stod i nødvendig, umiskendelig Forbindelse med Ordet om Syndernes Forladelse i Kristus. Derfor kunde de nye Sakramenter med Ordinations sakramentet som det grundlæggende og Messesekretet og Selgener og Afslutning af Messen, medens Daaben og Nadveren efter Herrens egen Indsigelse maatte stilles i Forgrunden med en Kraft, hvori ingen overgaar Luther. Paa den anden Side kunde han holde sin Haand over saa meget af det gamle, som skæmmedes at have løstende Værd uden angiveligt at spørge, om det var paabudt eller udtrykkeligt tilføjet i Bibelen. Derfor maatte han gøre Ordet til Hovedsagen, Midtpunktet i Menighedens Gudsstjeneste, men nydanne den frit uden at indsnævre den i udelukkende bibeliske Former, i. e. s. med en ny Menighedsang ud af den kristelige Personligheds Følge i poetisk Frihed og Frihed, til Dels i Holsteiens Spor og ikke bunden alene til de davidske Salmer.

I dette andet Hovedtræk er allerede det tredje givet: Personlighedens Frihed, Guds Verdens Frihed i alt omfattende Betydning eller, som han selv kaldte det, „et kristenmenneskes Frihed“. Denne fremfillede han fra Begyndelsen af efter dens religiøse Side, Personlighedens Frihed i dybeste og høje Betydning, og for saa vidt ligger den allerede i det første Hovedtræk, Guds barnets Liv i Gud ved Syndernes Forladelse i Kristus. Men den rækker langt videre, ogsaa videre end til den ejendommeligt frie Stilling til den hellige Skrift taget Vundetheden i Guds Ord, som var det andet Hovedtræk. Frihedens spænder over hele Menneskelivet. Nu kan den menneskelige Personlighed udvise sig frit i Overensstemmelse med Staberens Ordning, efter sin individuelle Ejendommelighed og efter sit Livs Følelser. Det gudvelbehagelige Liv eller den kristelige Fuldkommenhed skal ikke søges i regelbundet Præsteli eller Munke- eller Konnелиv, men skal virkeliggøres i Menneskelivets Mangfoldighed, idet enhver paa sin Plads lever som Guds Barn efter Guds Ord. Det er dette, som man kalder kaldslivets Helligelse som en væsentlig Side af det lutheriske. Er den menneskelige Personlighed frigjort til det høje, Barneretten hos Gud uden Kirken, det er: det særlige Præstedømmets Mellemkomst som uundværlig, blivende Formidler mellem Gud og Mennesket, saa har Kirken ingen Ret til at erklære Livet i dens særlige Tjeneste for en højere Fuldkommenhed. Men den kristelige Fuldkommenhed ligger i at vise Trokab og glad Lydighed, enhver netop paa sin Plads, hvor han eller hun nu blev stillet ved Guds Følelser. Manden i sin ejendommelige Gerning, Susmoderen i sin travle Sysslen, Moderen i sin Omfarg for Barnets Legeme og Sjæl, Stuepigen og Køkkenpigen i deres Spørgsarbejde; enhver kan og skal

faaledes, at en saadan Ombytning i den fra Kirken og Jøderne modtagne Skriftsamling vil han ikke tillade sig. Merklares fremlyser dog hans ejendommelige Stilling overfor Bibelen, naar man paa den ene Side erindrer, hvilket Kamparbejde, han har udført som dens Overfætter og utrættelige Fortolker for Røg og Værd, og paa den anden Side lytter til et Ord af ham, som er lidet kendt, men i høje Ste Grad karakteristisk for hele hans Bibelstandpunkt. Han siger: „Naar mine Modtændere gaar løs paa mig med Skrifter imod Kristus, saa gaar jeg løs paa dem med Kristus imod Skrifter.“

Altfaa: Samvittigheden bunden i Guds Ord og af det samme Guds Ord eller Evangeliet selv frigjort overfor den hellige Skrift til at bruge den med aandelig Skelneevne, det er det andet Hovedtræk i det lutheriske — kun det andet, men uadskilleligt fra det første. For Luther betød det, at han maatte blive Reformator trods hans sønlige Kærlighed og Vedhængningen ved Fædreens Kirke, ja ved Paven. Han maatte udrejnse, hvad der i Romerkirkens Lære og Ordninger stred imod eller forudsklede Evangeliet om Kristus efter Jesu eget og Apostlenes Vidnesbyrd, og i Lydighed bøjede sig for alt, hvad der i den hellige Skrift stod i nødvendig, umiskendelig Forbindelse med Ordet om Syndernes Forladelse i Kristus. Derfor kunde de nye Sakramenter med Ordinations sakramentet som det grundlæggende og Messesekretet og Selgener og Afslutning af Messen, medens Daaben og Nadveren efter Herrens egen Indsigelse maatte stilles i Forgrunden med en Kraft, hvori ingen overgaar Luther. Paa den anden Side kunde han holde sin Haand over saa meget af det gamle, som skæmmedes at have løstende Værd uden angiveligt at spørge, om det var paabudt eller udtrykkeligt tilføjet i Bibelen. Derfor maatte han gøre Ordet til Hovedsagen, Midtpunktet i Menighedens Gudsstjeneste, men nydanne den frit uden at indsnævre den i udelukkende bibeliske Former, i. e. s. med en ny Menighedsang ud af den kristelige Personligheds Følge i poetisk Frihed og Frihed, til Dels i Holsteiens Spor og ikke bunden alene til de davidske Salmer.

I dette andet Hovedtræk er allerede det tredje givet: Personlighedens Frihed, Guds Verdens Frihed i alt omfattende Betydning eller, som han selv kaldte det, „et kristenmenneskes Frihed“. Denne fremfillede han fra Begyndelsen af efter dens religiøse Side, Personlighedens Frihed i dybeste og høje Betydning, og for saa vidt ligger den allerede i det første Hovedtræk, Guds barnets Liv i Gud ved Syndernes Forladelse i Kristus. Men den rækker langt videre, ogsaa videre end til den ejendommeligt frie Stilling til den hellige Skrift taget Vundetheden i Guds Ord, som var det andet Hovedtræk. Frihedens spænder over hele Menneskelivet. Nu kan den menneskelige Personlighed udvise sig frit i Overensstemmelse med Staberens Ordning, efter sin individuelle Ejendommelighed og efter sit Livs Følelser. Det gudvelbehagelige Liv eller den kristelige Fuldkommenhed skal ikke søges i regelbundet Præsteli eller Munke- eller Konnелиv, men skal virkeliggøres i Menneskelivets Mangfoldighed, idet enhver paa sin Plads lever som Guds Barn efter Guds Ord. Det er dette, som man kalder kaldslivets Helligelse som en væsentlig Side af det lutheriske. Er den menneskelige Personlighed frigjort til det høje, Barneretten hos Gud uden Kirken, det er: det særlige Præstedømmets Mellemkomst som uundværlig, blivende Formidler mellem Gud og Mennesket, saa har Kirken ingen Ret til at erklære Livet i dens særlige Tjeneste for en højere Fuldkommenhed. Men den kristelige Fuldkommenhed ligger i at vise Trokab og glad Lydighed, enhver netop paa sin Plads, hvor han eller hun nu blev stillet ved Guds Følelser. Manden i sin ejendommelige Gerning, Susmoderen i sin travle Sysslen, Moderen i sin Omfarg for Barnets Legeme og Sjæl, Stuepigen og Køkkenpigen i deres Spørgsarbejde; enhver kan og skal

faaledes, at en saadan Ombytning i den fra Kirken og Jøderne modtagne Skriftsamling vil han ikke tillade sig. Merklares fremlyser dog hans ejendommelige Stilling overfor Bibelen, naar man paa den ene Side erindrer, hvilket Kamparbejde, han har udført som dens Overfætter og utrættelige Fortolker for Røg og Værd, og paa den anden Side lytter til et Ord af ham, som er lidet kendt, men i høje Ste Grad karakteristisk for hele hans Bibelstandpunkt. Han siger: „Naar mine Modtændere gaar løs paa mig med Skrifter imod Kristus, saa gaar jeg løs paa dem med Kristus imod Skrifter.“

Altfaa: Samvittigheden bunden i Guds Ord og af det samme Guds Ord eller Evangeliet selv frigjort overfor den hellige Skrift til at bruge den med aandelig Skelneevne, det er det andet Hovedtræk i det lutheriske — kun det andet, men uadskilleligt fra det første. For Luther betød det, at han maatte blive Reformator trods hans sønlige Kærlighed og Vedhængningen ved Fædreens Kirke, ja ved Paven. Han maatte udrejnse, hvad der i Romerkirkens Lære og Ordninger stred imod eller forudsklede Evangeliet om Kristus efter Jesu eget og Apostlenes Vidnesbyrd, og i Lydighed bøjede sig for alt, hvad der i den hellige Skrift stod i nødvendig, umiskendelig Forbindelse med Ordet om Syndernes Forladelse i Kristus. Derfor kunde de nye Sakramenter med Ordinations sakramentet som det grundlæggende og Messesekretet og Selgener og Afslutning af Messen, medens Daaben og Nadveren efter Herrens egen Indsigelse maatte stilles i Forgrunden med en Kraft, hvori ingen overgaar Luther. Paa den anden Side kunde han holde sin Haand over saa meget af det gamle, som skæmmedes at have løstende Værd uden angiveligt at spørge, om det var paabudt eller udtrykkeligt tilføjet i Bibelen. Derfor maatte han gøre Ordet til Hovedsagen, Midtpunktet i Menighedens Gudsstjeneste, men nydanne den frit uden at indsnævre den i udelukkende bibeliske Former, i. e. s. med en ny Menighedsang ud af den kristelige Personligheds Følge i poetisk Frihed og Frihed, til Dels i Holsteiens Spor og ikke bunden alene til de davidske Salmer.

I dette andet Hovedtræk er allerede det tredje givet: Personlighedens Frihed, Guds Verdens Frihed i alt omfattende Betydning eller, som han selv kaldte det, „et kristenmenneskes Frihed“. Denne fremfillede han fra Begyndelsen af efter dens religiøse Side, Personlighedens Frihed i dybeste og høje Betydning, og for saa vidt ligger den allerede i det første Hovedtræk, Guds barnets Liv i Gud ved Syndernes Forladelse i Kristus. Men den rækker langt videre, ogsaa videre end til den ejendommeligt frie Stilling til den hellige Skrift taget Vundetheden i Guds Ord, som var det andet Hovedtræk. Frihedens spænder over hele Menneskelivet. Nu kan den menneskelige Personlighed udvise sig frit i Overensstemmelse med Staberens Ordning, efter sin individuelle Ejendommelighed og efter sit Livs Følelser. Det gudvelbehagelige Liv eller den kristelige Fuldkommenhed skal ikke søges i regelbundet Præsteli eller Munke- eller Konnелиv, men skal virkeliggøres i Menneskelivets Mangfoldighed, idet enhver paa sin Plads lever som Guds Barn efter Guds Ord. Det er dette, som man kalder kaldslivets Helligelse som en væsentlig Side af det lutheriske. Er den menneskelige Personlighed frigjort til det høje, Barneretten hos Gud uden Kirken, det er: det særlige Præstedømmets Mellemkomst som uundværlig, blivende Formidler mellem Gud og Mennesket, saa har Kirken ingen Ret til at erklære Livet i dens særlige Tjeneste for en højere Fuldkommenhed. Men den kristelige Fuldkommenhed ligger i at vise Trokab og glad Lydighed, enhver netop paa sin Plads, hvor han eller hun nu blev stillet ved Guds Følelser. Manden i sin ejendommelige Gerning, Susmoderen i sin travle Sysslen, Moderen i sin Omfarg for Barnets Legeme og Sjæl, Stuepigen og Køkkenpigen i deres Spørgsarbejde; enhver kan og skal

faaledes, at en saadan Ombytning i den fra Kirken og Jøderne modtagne Skriftsamling vil han ikke tillade sig. Merklares fremlyser dog hans ejendommelige Stilling overfor Bibelen, naar man paa den ene Side erindrer, hvilket Kamparbejde, han har udført som dens Overfætter og utrættelige Fortolker for Røg og Værd, og paa den anden Side lytter til et Ord af ham, som er lidet kendt, men i høje Ste Grad karakteristisk for hele hans Bibelstandpunkt. Han siger: „Naar mine Modtændere gaar løs paa mig med Skrifter imod Kristus, saa gaar jeg løs paa dem med Kristus imod Skrifter.“

Altfaa: Samvittigheden bunden i Guds Ord og af det samme Guds Ord eller Evangeliet selv frigjort overfor den hellige Skrift til at bruge den med aandelig Skelneevne, det er det andet Hovedtræk i det lutheriske — kun det andet, men uadskilleligt fra det første. For Luther betød det, at han maatte blive Reformator trods hans sønlige Kærlighed og Vedhængningen ved Fædreens Kirke, ja ved Paven. Han maatte udrejnse, hvad der i Romerkirkens Lære og Ordninger stred imod eller forudsklede Evangeliet om Kristus efter Jesu eget og Apostlenes Vidnesbyrd, og i Lydighed bøjede sig for alt, hvad der i den hellige Skrift stod i nødvendig, umiskendelig Forbindelse med Ordet om Syndernes Forladelse i Kristus. Derfor kunde de nye Sakramenter med Ordinations sakramentet som det grundlæggende og Messesekretet og Selgener og Afslutning af Messen, medens Daaben og Nadveren efter Herrens egen Indsigelse maatte stilles i Forgrunden med en Kraft, hvori ingen overgaar Luther. Paa den anden Side kunde han holde sin Haand over saa meget af det gamle, som skæmmedes at have løstende Værd uden angiveligt at spørge, om det var paabudt eller udtrykkeligt tilføjet i Bibelen. Derfor maatte han gøre Ordet til Hovedsagen, Midtpunktet i Menighedens Gudsstjeneste, men nydanne den frit uden at indsnævre den i udelukkende bibeliske Former, i. e. s. med en ny Menighedsang ud af den kristelige Personligheds Følge i poetisk Frihed og Frihed, til Dels i Holsteiens Spor og ikke bunden alene til de davidske Salmer.

I dette andet Hovedtræk er allerede det tredje givet: Personlighedens Frihed, Guds Verdens Frihed i alt omfattende Betydning eller, som han selv kaldte det, „et kristenmenneskes Frihed“. Denne fremfillede han fra Begyndelsen af efter dens religiøse Side, Personlighedens Frihed i dybeste og høje Betydning, og for saa vidt ligger den allerede i det første Hovedtræk, Guds barnets Liv i Gud ved Syndernes Forladelse i Kristus. Men den rækker langt videre, ogsaa videre end til den ejendommeligt frie Stilling til den hellige Skrift taget Vundetheden i Guds Ord, som var det andet Hovedtræk. Frihedens spænder over hele Menneskelivet. Nu kan den menneskelige Personlighed udvise sig frit i Overensstemmelse med Staberens Ordning, efter sin individuelle Ejendommelighed og efter sit Livs Følelser. Det gudvelbehagelige Liv eller den kristelige Fuldkommenhed skal ikke søges i regelbundet Præsteli eller Munke- eller Konnелиv, men skal virkeliggøres i Menneskelivets Mangfoldighed, idet enhver paa sin Plads lever som Guds Barn efter Guds Ord. Det er dette, som man kalder kaldslivets Helligelse som en væsentlig Side af det lutheriske. Er den menneskelige Personlighed frigjort til det høje, Barneretten hos Gud uden Kirken, det er: det særlige Præstedømmets Mellemkomst som uundværlig, blivende Formidler mellem Gud og Mennesket, saa har Kirken ingen Ret til at erklære Livet i dens særlige Tjeneste for en højere Fuldkommenhed. Men den kristelige Fuldkommenhed ligger i at vise Trokab og glad Lydighed, enhver netop paa sin Plads, hvor han eller hun nu blev stillet ved Guds Følelser. Manden i sin ejendommelige Gerning, Susmoderen i sin travle Sysslen, Moderen i sin Omfarg for Barnets Legeme og Sjæl, Stuepigen og Køkkenpigen i deres Spørgsarbejde; enhver kan og skal

faaledes, at en saadan Ombytning i den fra Kirken og Jøderne modtagne Skriftsamling vil han ikke tillade sig. Merklares fremlyser dog hans ejendommelige Stilling overfor Bibelen, naar man paa den ene Side erindrer, hvilket Kamparbejde, han har udført som dens Overfætter og utrættelige Fortolker for Røg og Værd, og paa den anden Side lytter til et Ord af ham, som er lidet kendt, men i høje Ste Grad karakteristisk for hele hans Bibelstandpunkt. Han siger: „Naar mine Modtændere gaar løs paa mig med Skrifter imod Kristus, saa gaar jeg løs paa dem med Kristus imod Skrifter.“

Altfaa: Samvittigheden bunden i Guds Ord og af det samme Guds Ord eller Evangeliet selv frigjort overfor den hellige Skrift til at bruge den med aandelig Skelneevne, det er det andet Hovedtræk i det lutheriske — kun det andet, men uadskilleligt fra det første. For Luther betød det, at han maatte blive Reformator trods hans sønlige Kærlighed og Vedhængningen ved Fædreens Kirke, ja ved Paven. Han maatte udrejnse, hvad der i Romerkirkens Lære og Ordninger stred imod eller forudsklede Evangeliet om Kristus efter Jesu eget og Apostlenes Vidnesbyrd, og i Lydighed bøjede sig for alt, hvad der i den hellige Skrift stod i nødvendig, umiskendelig Forbindelse med Ordet om Syndernes Forladelse i Kristus. Derfor kunde de nye Sakramenter med Ordinations sakramentet som det grundlæggende og Messesekretet og Selgener og Afslutning af Messen, medens Daaben og Nadveren efter Herrens egen Indsigelse maatte stilles i Forgrunden med en Kraft, hvori ingen overgaar Luther. Paa den anden Side kunde han holde sin Haand over saa meget af det gamle, som skæmmedes at have løstende Værd uden angiveligt at spørge, om det var paabudt eller udtrykkeligt tilføjet i Bibelen. Derfor maatte han gøre Ordet til Hovedsagen, Midtpunktet i Menighedens Gudsstjeneste, men nydanne den frit uden at indsnævre den i udelukkende bibeliske Former, i. e. s. med en ny Menighedsang ud af den kristelige Personligheds Følge i poetisk Frihed og Frihed, til Dels i Holsteiens Spor og ikke bunden alene til de davidske Salmer.

I dette andet Hovedtræk er allerede det tredje givet: Personlighedens Frihed, Guds Verdens Frihed i alt omfattende Betydning eller, som han selv kaldte det, „et kristenmenneskes Frihed“. Denne fremfillede han fra Begyndelsen af efter dens religiøse Side, Personlighedens Frihed i dybeste og høje Betydning, og for saa vidt ligger den allerede i det første Hovedtræk, Guds barnets Liv i Gud ved Syndernes Forladelse i Kristus. Men den rækker langt videre, ogsaa videre end til den ejendommeligt frie Stilling til den hellige Skrift taget Vundetheden i Guds Ord, som var det andet Hovedtræk. Frihedens spænder over hele Menneskelivet. Nu kan den menneskelige Personlighed udvise sig frit i Overensstemmelse med Staberens Ordning, efter sin individuelle Ejendommelighed og efter sit Livs Følelser. Det gudvelbehagelige Liv eller den kristelige Fuldkommenhed skal ikke søges i regelbundet Præsteli eller Munke- eller Konnелиv, men skal virkeliggøres i Menneskelivets Mangfoldighed, idet enhver paa sin Plads lever som Guds Barn efter Guds Ord. Det er dette, som man kalder kaldslivets Helligelse som en væsentlig Side af det lutheriske. Er den menneskelige Personlighed frigjort til det høje, Barneretten hos Gud uden Kirken, det er: det særlige Præstedømmets Mellemkomst som uundværlig, blivende Formidler mellem Gud og Mennesket, saa har Kirken ingen Ret til at erklære Livet i dens særlige Tjeneste for en højere Fuldkommenhed. Men den kristelige Fuldk